

Εκπαιδευτικό σενάριο διδασκαλίας και μάθησης με την αξιοποίηση εκπαιδευτικού λογισμικού.

A. Στοιχεία του σεναρίου

A1) Συγγραφέας : Νικόλαος Αργυρόπουλος ΠΕΟ2

A2). Γνωστικό αντικείμενο : Εκπαιδευτικό σενάριο διδασκαλίας για την Ιστορία της Β' Γυμνασίου από το βιβλίο «Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία» Β' Γυμνασίου του Ιωάννη Δημητρούκα και του Θουκυδίδη Ιωάννου

A3) Το θέμα /ενότητα του γνωστικού αντικειμένου που πραγματεύεται το σενάριο : Διδακτική Ενότητα : Κεφάλαιο πρώτο – Οι πρώτοι αιώνες του Βυζαντίου (330-717) ΙΙ. Εξωτερικά Προβλήματα και αναδιοργάνωση του κράτους 1. Ο Ιουστινιανός και το έργο του , σελ. 16-18

A4) Το υπολογιστικό περιβάλλον που προτείνεται για τη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας

- Λογισμικό Ιστορίας για το Γυμνάσιο «Περιπλάνηση στο χωρο χρόνο» (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονοχάρτες)
- Λογισμικό Ιστορίας Α' - Γ' Γυμνασίου, (Π.Ι.)
- Λογισμικό Ιστορίας για το Γυμνάσιο Από το παρόν στο παρελθόν : Θέματα Βυζαντινής Ιστορίας
- The Hot Potatoes Software
- Κειμενογράφος
- Εννοιολογικός Χάρτης
- Πλοήγηση στο Διαδίκτυο.

B. Παιδαγωγικά στοιχεία του σεναρίου

B1) Η ιδέα που διέπει το εκπαιδευτικό σενάριο

Ιστορική διερεύνηση και βίωση του χώρου και του χρόνου της περιόδου των πρώτων αιώνων του Βυζαντίου (330 -717 μ.Χ.) και ιδιαίτερα την εποχή του Ιουστινιανού (527-565 μ.Χ.) μέσα από την χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών και πλοήγηση στο διαδίκτυο. Διευκόλυνση διαθεματικής προσέγγισης με τη χρήση ΤΠΕ.

B2) Προστιθέμενη παιδαγωγική αξία.

Ανάπτυξη της συνεργατικότητας των μελών της ομάδας και καλλιέργεια των διερευνητικών δεξιοτήτων των μαθητών σύμφωνα με τις αρχές της ομαδοσυνεργατικής - ανακαλυπτικής μάθησης που διευκολύνεται μέσω της χρήσης του Η/Υ, των εκπαιδευτικών λογισμικών και των δικτυακών τόπων. Βιωματική προσέγγιση της ιστορικής περιόδου μέσα από την αναζήτηση – επεξεργασία – ανάλυση – σύνθεση - ταξινόμηση - αξιολόγηση πληροφοριών από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές.

B3) Γνωστικά – διδακτικά ζητήματα /προβλήματα

Μετατροπή του μαθητή σε έναν μικρό ιστορικό – ερευνητή, οικοδόμηση της νέας γνώσης σταδιακά πάνω στις ήδη υπάρχουσες - Ο διδάσκων σε ρόλο δημιουργού μαθησιακών καταστάσεων, εμπνευστή – συντονιστή – καθοδηγητή - διευκολυντή της μαθησιακής διαδικασίας. Εξοικείωση μαθητών με ένα νέο μαθησιακό περιβάλλον βάσει της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας.

Γ. Πλαίσιο εφαρμογής.

Γ1) Σε ποιους απευθύνεται: Το σενάριο απευθύνεται στην Β' Γυμνασίου σε μια υποθετική τάξη 24 μαθητών και με μικρή διαφοροποίηση μπορεί να εφαρμοστεί σε μεγαλύτερη σε μέγεθος τάξη.

Γ2) Χρόνος υλοποίησης: 2-3 διδακτικές ώρες ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών .

Γ3) Χώρος υλοποίησης: Σχολικό εργαστήριο πληροφορικής.

Γ4) Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών:

- Γνώση των ιστορικών συνθηκών δημιουργίας και ισχυροποίησης του νέου διοικητικού κέντρου στην Ανατολή (Κων/πολη), των θρησκευτικών συγκρούσεων, των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων ως τον 6ο αιώνα. Ένας τρόπος ελέγχου προϋπάρχουσας γνώσης μπορεί να είναι οι εννοιολογικοί χάρτες ή οι ασκήσεις άστρου.
- Εγκατάσταση του απαιτούμενου λογισμικού.
- Προηγούμενη εμπειρία των μαθητών και του διδάσκοντα στη χρήση του εκπαιδευτικού λογισμικού και στην αναζήτηση στο διαδίκτυο.
- Προηγούμενη εμπειρία των μαθητών στην συνεργατική δραστηριότητα.
- Δυνατότητα τροποποίησης ωρολογίου Σχολικού Προγράμματος για διάθεση συνεχόμενων διδακτικών ωρών.

Γ5) Απαιτούμενα βοηθητικά υλικά και εργαλεία :

- Διδακτικό εγχειρίδιο «Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία» Β' Γυμνασίου του Ιωάννη Δημητρούκα και του Θουκυδίδη Ιωάννου
- Βιβλίο του καθηγητή
- Τετράδιο ή σημειωματάριο
- Εκπαιδευτικά λογισμικά
- Κειμενογράφος
- Φύλλα εργασίας
- Δικτυακοί τόποι :
 - <http://el.wikipedia.org> : Ελληνική Δικτυακή Εγκυκλοπαίδεια .
 - <http://www.fhw.gr> : Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού .
 - <http://www.e-yliko.gr> : Εκπαιδευτική Πύλη Υπ.Ε.Π.Θ.
 - <http://www.komvos.edu.gr/>: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ για την υποστήριξη των διδασκόντων την Ελληνική Γλώσσα

Γ6) Οργάνωση της τάξης:

Οι μαθητές κατανέμονται σε ομάδες ανά 3, έτσι ώστε σε κάθε ομάδα να συμπεριλαμβάνεται τουλάχιστον ένας/μία που να είναι εξοικειωμένος με τη χρήση λογισμικού και την αναζήτηση στο διαδίκτυο. Η σύνθεση των ομάδων πρέπει να είναι ανομοιογενής ως προς τις επιδόσεις των μαθητών, ώστε ο επιμερισμός της εργασίας να δώσει σε όλους τη δυνατότητα προόδου, μέσα από την εξατομίκευση της μελέτης του.

Πριν ξεκινήσει η εφαρμογή του σεναρίου μία φωτογραφία ή ένα ερώτημα θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή – αφετηρία για την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών.

Στην αρχή κάθε φάσης οι μαθητές, καταρτίζουν σχέδιο δράσης / καθήκοντων με βάση τις δραστηριότητες που τους ανατίθενται από τα φύλλα εργασίας. Σε ένα μέλος κάθε ομάδας ανατίθεται η παρακολούθηση και η καταγραφή της πορείας της διερεύνησης με βάση το σχέδιο που συναποφασίστηκε στην αρχή. Για τυχόν διευκρινίσεις ζητούν τη βοήθεια του καθηγητή ή τους.

Οι μαθητές ακολουθώντας τις οδηγίες των φύλλων εργασίας αξιοποιούν τις δυνατότητες του λογισμικού ή πληκτρολογούν τη διεύθυνση/σεις του ιστοχώρου που τους ζητείται ανάλογα με την ομάδα στην οποία ανήκουν παρατηρούν και αναζητούν στοιχεία για την απάντηση των ερωτημάτων.

Ορίζεται επίσης μαθητής-σύνδεσμος μεταξύ των επί μέρους ομάδων, για τη μεταξύ τους ανταλλαγή στοιχείων και λοιπή συνεργασία.

Τα φύλλα εργασίας που διανέμονται στις επί μέρους ομάδες περιέχουν για την πρώτη φάση (1 διδακτική ώρα) θέματα για έρευνα και επεξεργασία, ερωτήσεις στις οποίες οι μαθητές πρέπει να δώσουν απαντήσεις, καθώς και υποδείξεις για συλλογή και σύνθεση στοιχείων από επί πλέον ιστορικό υλικό. Τέλος (2η φάση /2^η ή 3^η διδακτική ώρα), ζητείται από τις ομάδες η συνολική παρουσίαση της εργασίας τους.

Ο/η καθηγητής/τρια δίνει διευκρινίσεις, αποσαφηνίζει, ενθαρρύνει το διάλογο, οργανώνει τα συμπεράσματα, συνοψίζει.

Ακολουθεί αυτοαξιολόγηση των ομάδων και των μελών τους.

Η αξιολόγηση των μαθητών κατά την διάρκεια αλλά και μετά την ολοκλήρωση του σχεδίου εργασίας γίνεται από τον καθηγητή με βάση τους στόχους που τέθηκαν αρχικά και τις παιδαγωγικές αρχές της συνεργατικής και διερευνητικής μάθησης ως προς 1) την επιτυχία των γνωστικών στόχων και 2) το βαθμό επιτυχίας της ομάδας στα συνεργατικά πλαίσια.

Θα μπορούσε επίσης να οριστεί και μία εργασία για το σπίτι.

Γ7) Παιδαγωγικοί και μαθησιακοί στόχοι του σεναρίου:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το σενάριο ακολουθεί το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος¹ Σπουδών της Ιστορίας και ειδικότερα το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Ιστορίας στο Γυμνάσιο και επιδιώκει να υπηρετήσει τους παρακάτω διδακτικούς στόχους:

- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι ο κόσμος στον οποίο ζουν είναι αποτέλεσμα μιας εξελικτικής πορείας με υποκείμενα δράσης τους ανθρώπους.
- Να καταστούν ικανοί, μέσα από τη γνώση του παρελθόντος, να κατανοήσουν το παρόν, να στοχαστούν για τα προβλήματά του και να προγραμματίσουν ορθά το μέλλον.
- Να κατανοήσουν το γεωγραφικό και ιστορικό χώρο όπου διαδραματίζονται τα γεγονότα, δρουν και αναπτύσσονται οι λαοί,

¹ Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων/Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ), και στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.

- Να συνειδητοποιήσουν την προσωπική τους ευθύνη για την πορεία της κοινωνίας στην οποία ζουν.
- Να διαμορφώσουν, μέσα από τη μελέτη των επιμέρους πολιτισμών και της συνεισφοράς τους στον παγκόσμιο πολιτισμό, πνεύμα μετριοπάθειας, ανοχής και σεβασμού στο δι'αφορετικό.
- Να οικοδομήσουν, μέσα από τη μελέτη του δικού τους πολιτισμού, την εθνική και πολιτιστική τους ταυτότητα.
- Να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα κριτικής αξιολόγησης των πηγών της ιστορικής γνώσης.
- Να κατανοήσουν ότι η Ιστορία είναι ανακατασκευή του παρελθόντος, ότι βασίζεται σε πηγές και ότι συνιστά επιλεκτική διαδικασία.
- Να συλλαμβάνουν το ιστορικό παρελθόν ως ολότητα, σε κάθε εξεταζόμενη περίοδο, ως συνάρθρωση των ποικίλων πεδίων της ανθρώπινης δραστηριότητας, και να κατανοούν την επίδραση και τον αλληλοκαθορισμό τους.
- Να μελετήσουν τις σχέσεις μεταξύ των λαών και να εκτιμήσουν τη συνεισφορά αυτών (των λαών) στον παγκόσμιο πολιτισμό.
- Να οικειωθούν το περιεχόμενο ιστορικών όρων και εννοιών, αναγκαίων για τη βαθύτερη και πληρέστερη ιστορική γνώση ή σχετικών με διαστάσεις της ιστορικής πραγματικότητας.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η κατανόηση κάθε κοινωνίας προϋποθέτει τη μελέτη όλων των πτυχών της (πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής, θρησκευτικής κλπ).
- Να διακρίνουν κατά την μελέτη των ιστορικών γεγονότων τις αφορμές τα αίτια και τα αποτελέσματα.
- Να συγκρίνουν ιστορικά γεγονότα ή φαινόμενα και να εντοπίζουν ομοιότητες ή διαφορές.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ²

Προσδοκείται οι μαθητές :

- Να κατανοήσουν τους στόχους της εσωτερικής (με έμφαση στο νομοθετικό έργο) και εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού και να εκτιμήσουν τις συνέπειές της.
 - Να κατανοήσουν τη σημασία της οικοδόμησης της Αγίας Σοφίας για την αρχιτεκτονική και τον πολιτισμό του Βυζαντίου.
 - Να κατανοήσουν την επίδραση που άσκησε ο Χριστιανισμός στην τέχνη. Η Αγία Σοφία ως πρότυπο της εξέλιξης στην αρχιτεκτονική κατά την εποχή του Ιουστινιανού.
- Β. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**
- Να οικοδομήσουν τη γνώση αναλαμβάνοντας κεντρικό και ενεργητικό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία.
 - Να οικοδομήσουν τη γνώση μέσω της ανακάλυψης – διερεύνησης.
 - Να δημιουργήσουν κείμενο υπηρετώντας τις αρχές της επικοινωνιακής προσέγγισης /σε επικοινωνιακό πλαίσιο.
 - Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης .
 - Να καλλιεργήσουν κριτική ιστορική και δημιουργική σκέψη.
 - Να μάθουν ενεργώντας και διερευνώντας μέσω κριτικής αναζήτησης στο Διαδίκτυο και σε λογισμικά.
 - Να ασκηθούν στην πολύπλευρη και πολυπρισματική προσέγγιση της ιστορίας μέσα από τον εντοπισμό και τη σύγκριση ευρέος φάσματος κειμενικών και εικαστικών ιστορικών πηγών.
 - Να καλλιεργήσουν την ικανότητα να αξιολογούν πληροφορίες ως προς τη χρησιμότητά τους.
 - Να ενεργοποιήσουν, μέσα από εμπειρίες και βιώματα, ατομικές και κοινωνικές αξίες και αρχές.

Δ. Οργάνωση και παρουσίαση του μαθήματος

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος προσεγγίζονται μέσα από τους άξονες του χρόνου , του τόπου και των γεγονότων, άξονες οι οποίοι αλληλοσυνδέονται. Τα γεγονότα παρουσιάζονται στο μάθημα με χρονολογική σειρά και συνδέονται με τα ιστορικά πρόσωπα και τον τόπο όπου διαδραματίζονται.

Πεδίο εργασίας του μαθητή είναι ένας γεωφυσικός χάρτης, ο οποίος μετατρέπεται και σε ιστορικό. Ο μαθητής μπορεί να παρατηρήσει τη διαμόρφωση του εδάφους, να αναζητήσει πόλεις, να χαράξει πορείες, να μετρήσει αποστάσεις, να προσθέσει πληροφορίες σε σημεία ενδιαφέροντος. Η εργασία του ενισχύεται από τα άλλα βοηθητικά μέσα.

Δραστηριότητες μαθητών

Οι δραστηριότητες που ανατίθενται στις ομάδες των μαθητών είναι οι εξής:

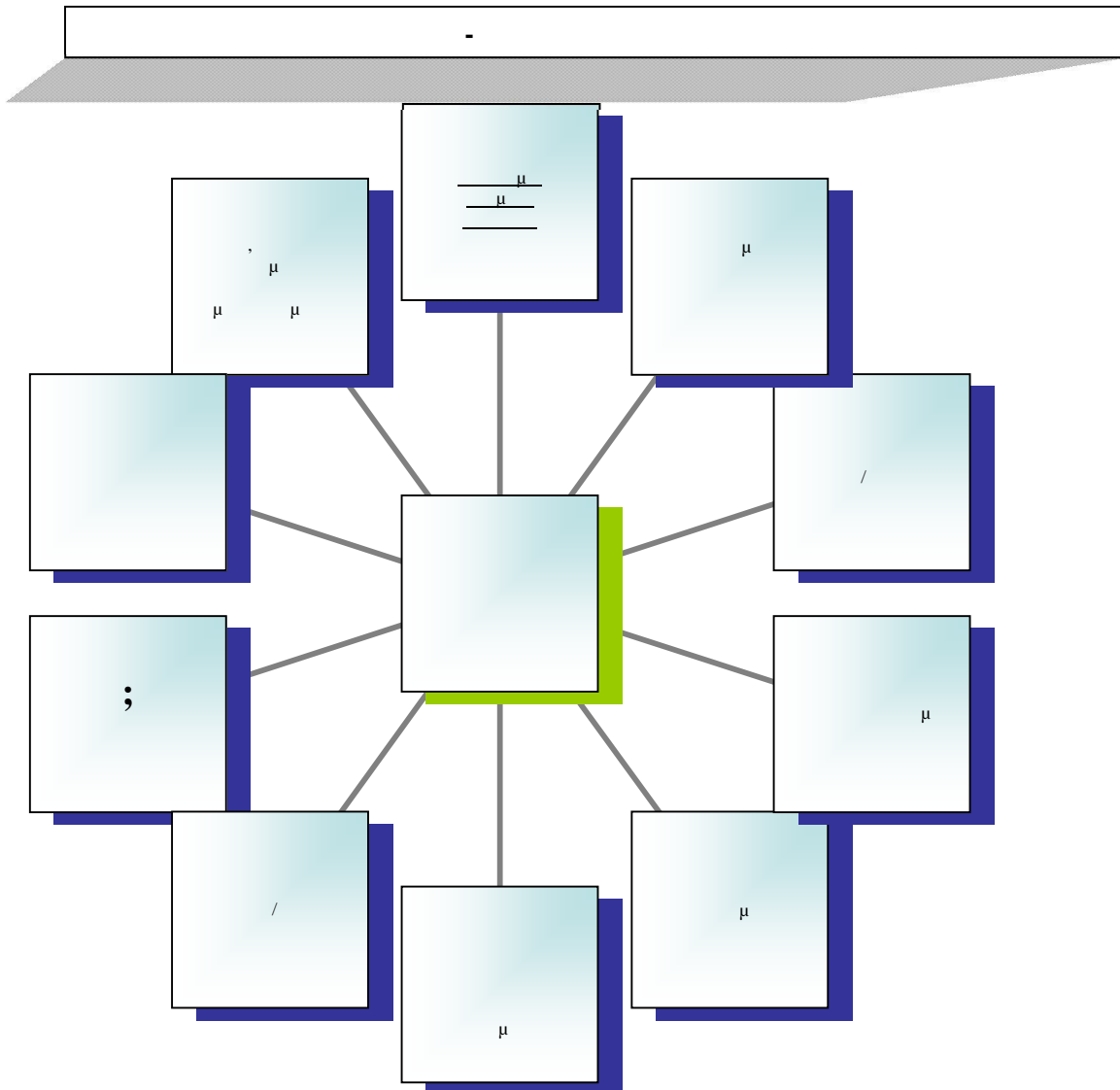
² Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία Β΄ Γυμνασίου -Βιβλίο εκπαιδευτικού, ΟΕΔΒ, Αθήνα και Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων/Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ), και στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>

- Να καταρτίσουν αλφαβητικό Γλωσσάρι ιστορικών όρων (σε λογιστικό φύλλο) σχετικό με την εποχή του Ιουστινιανού .
- Εντοπισμός τοποθεσιών στο χάρτη .
- Μέτρηση αποστάσεων μεταξύ προκαθορισμένων σημείων .
- Χάραξη πορειών, συνόρων, επικρατειών, τόπων, εγκαταστάσεις λαών κλπ.
- Δημιουργία συλλογών, στις οποίες ομαδοποιούνται πληροφορίες με άξονα διαφορετικά κριτήρια .
- Σύγκριση διαφορετικών ιστορικών περιόδων με άξονα διαφορετικά κριτήρια .
- Προσθήκη πληροφοριών στο χάρτη με τη δημιουργία α ντικειμένων .
- Καθοδηγούμενη έρευνα στο διαδίκτυο ή σε άλλες πηγές που υποδεικνύουν οι δραστηριότητες με σκοπό τον εμπλουτισμό των γνώσεων, την καλλιέργεια προβληματισμού και την επαλήθευση υποθέσεων.

E) Επέκταση του σεναρίου

Το σενάριο αυτό μπορεί να επεκταθεί με περισσότερες δραστηριότητες, όπως:

- Να γράψουν οι μαθητές ένα διήγημα ή ένα μονόπρακτο σκετς, εμπνευσμένο από την εποχή και να το παρουσιάσουν στην τάξη.
- Να κατασκευάσουν χάρτες των εκστρατειών του Ιουστινιανού.
- Να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τη ζωή και τη δράση σημαντικών πρωταγωνιστών και συντάξουν σχετικά βιογραφικά σημειώματα.
- Να κατασκευάσουν ακροστιχίδες, σταυρόλεξα και γρίφους με όρους, ονόματα και τοπωνύμια.
- Να κατασκευάσουν ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών για τα κυριότερα γεγονότα, τοπωνύμια και τους πρωταγωνιστές.
- Συζήτηση με θέμα : Η αντοχή των έργων του Ιουστινιανού στο χρόνο. Συγκέντρωση κατόψεων και αρχιτεκτονικών σχεδίων του Ναού της Αγίας Σοφίας και επισήμανση των στοιχείων που καταγράφουν την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής κατά την περίοδο αυτή.

ΣΤ) Δραστηριότητες που μπορούν να ενταχθούν σε φύλλα εργασίας

Δραστηριότητα 1

1. Σημείωσε τ' αποτελέσματα των συγκρούσεων στο χάρτη δημιουργώντας αντικείμενα στις περιοχές όπου σημειώθηκαν αλλαγές. Στα αντικείμενα να καταγράψεις τους λαούς που συγκρούονται και τ' αποτελέσματα της σύγκρουσης.
 - Εκπαιδευτικά λογισμικά: 1. Περιπλάνηση στο Χώρο - Χρόνο (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονο-χάρτες) 2. Από το παρόν στο παρελθόν, Βυζαντινή Ιστορία Β' Γυμνασίου (Π.Ι.)
 - <http://www.hellenichistory.gr> ('Ιδρυμα Μειζονος Ελληνισμού)
2. Να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου.

Δραστηριότητα 2

1. Να διερευνήσετε τα γεγονότα της εποχής του Ιουστινιανού, στις παρακάτω ηλεκτρονικές πηγές, καταγράφοντας σχετικούς ιστορικούς όρους.
 - Εκπαιδευτικά λογισμικά: 1. Περιπλάνηση στο Χώρο - Χρόνο (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονο-χάρτες), 2. Από το παρόν στο παρελθόν, Βυζαντινή Ιστορία Β' Γυμνασίου (Π.Ι.),
 - <http://www.hellenichistory.gr> ('Ιδρυμα Μειζονος Ελληνισμού),
 Βοθηθικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα Ηλεκτρονικά Λεξικά του Κόμβου Ελληνικής Γλώσσας: <http://www.komvos.edu.gr>
2. Κατόπιν να χρησιμοποιήσετε το λογιστικό φύλλο για να καταρτίσετε αλφαβητικό Γλωσσάρι των ιστορικών όρων που καταγράψατε.

Δραστηριότητα 3

Αφού διαβάσεις την ενότητα Εξωτερική πολιτική του σχολικού σου βιβλίου και αξιοποιώντας τις πληροφορίες του παρακάτω λογισμικού και ιστοσελίδων :

1. Τοποθέτησε σε τετράγωνα τις περιοχές που κατέκτησε ο Ιουστινιανός.
2. Σημείωσε τους αμυντικούς και επιθετικούς πολέμους του Ιουστινιανού με διαφορετική ένδειξη στο χάρτη.
3. Υπολόγισε τις αποστάσεις που διέτρεξε ο στρατός του Ιουστινιανού σε Ανατολή και Δύση.
4. Να απαντήσεις στο ερώτημα ποια μέρη της αυτοκρατορίας κινδύνευαν περισσότερο και γιατί ;
 - Εκπαιδευτικά λογισμικά: 1. Περιπλάνηση στο Χώρο - Χρόνο (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονο-χάρτες), 2. Από το παρόν στο παρελθόν, Βυζαντινή Ιστορία Β' Γυμνασίου (Π.Ι.),
 - <http://www.hellenichistory.gr> ('Ιδρυμα Μειζονος Ελληνισμού)

Δραστηριότητα 4

Προσπάθησε να κατανοήσεις τη σημασία της αποκατάστασης της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τον Ιουστινιανό. Παρατήρησε τα πεδία συγκρούσεων της εποχής του Ιουστινιανού και χρωμάτισε τις περιοχές με το εργαλείο του χάρτη. Στη συνέχεια να τις συγκρίνεις με τις εποχές που κινδυνεύουν τους προηγούμενους και επόμενους αιώνες χρωματίζοντας τις περιοχές σε διαφορετικά τετράγωνα.

- Εκπαιδευτικά λογισμικά: 1. Περιπλάνηση στο Χώρο - Χρόνο (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονο-χάρτες)

Δραστηριότητα 5

Διάβασε τις ενότητες Θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού. Παρατήρησε σε ποιες περιοχές αναπτύσσονται αιρετικές τάσεις και χάραξε μ' ένα περίγραμμα τις περιοχές αυτές. Τι παρατηρείς, που βρίσκονται οι περιοχές αυτές, με ποιους λαούς συνορεύουν, πως μπορούν να επηρεάσουν τις σχέσεις της αυτοκρατορίας με τους λαούς αυτούς. Σε ποιες περιοχές έχει επεκταθεί ο χριστιανισμός. Να απαντήσεις γραπτά.

- Εκπαιδευτικά λογισμικά: 1. Περιπλάνηση στο Χώρο - Χρόνο (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονο-χάρτες)

Δραστηριότητα 6

1. Τοποθέτησε τις εκκλησίες στους τόπους που βρίσκονται. Τι παρατηρείς ; που βρίσκονται οι περισσότερες ; Ποιος ρυθμός κυριαρχεί ;
2. Αναζήτησε στο διαδίκτυο εικόνες των μνημείων στην κατάσταση που βρίσκονται σήμερα και τοποθέτησε πάνω στο χάρτη στους τόπους που εντόπισες στην προηγούμενη δραστηριότητα .

3. Αναζήτησε εικόνες αιογράφησης των εκκλησιών και τοποθέτησε στις εκκλησίες που ανήκουν. Να τις προσθέσεις στα αντικείμενα που δημιούργησες.
4. Παρατήρησε σε ποια σημεία ο Ιουστινιανός έκτισε εκκλησίες και προσπάθησε να συνδέσεις τον τόπο με την ιδέα του οικουμενικού κράτους. Να απαντήσεις γραπτώς.

Δραστηριότητα 7

Για να θέσει σε εφαρμογή ο Ιουστινιανός το πρόγραμμα του πρώτα έπρεπε να καταστείλει την εξέγερση των δέμων το 532 μ.Χ. και να μειώσει την δύναμή τους.

- 1) Πληκτρολογήστε την εξής διεύθυνση: <http://el.wikipedia.org> Στο πεδίο αναζήτησης γράψτε τη λέξη «Στάση του Νίκα»
- 2) Επίσης Πληκτρολογήστε την εξής διεύθυνση : <http://www.fhw.gr/chronos/08/gr/p/index.html> επιλέξτε τη σύνδεση "Κοινωνία" Κάντε κλικ στη σύνδεση "Ρόλος των δέμων" και "Εξέλιξη των δέμων"
- 3) Στην παραπάνω διεύθυνση <http://www.fhw.gr/chronos/08/gr/p/index.html> επιλέξτε τη σύνδεση "Πολιτική" Κάντε κλικ στη σύνδεση «Στάση του Νίκα»
- 4) Διαβάστε τα σχετικά κείμενα. Καταγράψτε τώρα στο φύλλο εργασίας τις απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα:
 - A) Τι ήταν οι δέμοι και ποιος ο ρόλος τους ;
 - B) Ποια ήταν τα αίτια της εξέγερσή τους ;
 - Γ) Σε ένα αρχείο του κειμενογράφου καταγράψτε τα συμπεράσματά σας σχετικά με δράση που είχαν οι δέμοι στην μείωση της εξουσίας του αυτοκράτορα.

Δραστηριότητα 8

Οι ικανότητες του Ιουστινιανού ήταν αναμφισβήτητες. Ωστόσο περιστοιχιζόταν από ικανούς συνεργάτες.

1. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ηλεκτρονικές πηγές :
 - <http://www.fhw.gr/chronos/08/gr/p/index.html> επιλέξτε τη σύνδεση "Πολιτική" Κάντε κλικ στη σύνδεση «Ιουστινιανός» και στη σύνδεση « Το περιβάλλον του»
 - Πληκτρολογήστε την εξής διεύθυνση: <http://el.wikipedia.org> Στο πεδίο αναζήτησης γράψτε τη λέξη «Ιουστινιανός»

Διαβάστε τα σχετικά κείμενα. Καταγράψτε τώρα στο φύλλο εργασίας τις απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα:

- A) Η αυτοκράτειρα Θεοδώρα αναμειχτήκε στην πολιτική ; Τεκμηριώστε την απάντησή σας με σχετικά επιχειρήματα.
- B) Ποιους συνεργάτες του Ιουστινιανού γνωρίζετε ; Σε ποιον τομέα αναδείχθηκε ο καθένας τους ;

Δραστηριότητα 9

Στην Αγία Σοφία συνδυάζονται στοιχεία από την ελληνορωμαϊκή κλασική καλλιτεχνική παράδοση και από την ανατολική τέχνη, η οποία ήταν πιο κοντά στις χριστιανικές αντιλήψεις. Πώς μπορούμε να διαπιστώσουμε την ύπαρξη των δύο αυτών στοιχείων ;

Υποθέσεις εργασίας :

- α) Με τη μελέτη των αρχιτεκτονικών μελών του ναού.
- β) Με τη μελέτη του ανάγλυφου διακόσμου του ναού.
- γ) Με τη μελέτη των ψηφιδωτών του ναού.
- δ) Με τη μελέτη των τοίχων και των ορθομαρμαρώσεων του ναού.

Αναζήτησε και μελέτησε τις πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές τις σχετικές με την οικονομία, την κοινωνία, την ιδεολογία, την πολιτική, τη διοίκηση, τον πολιτισμό, τη γεωγραφία κτλ. της συγκεκριμένης περιόδου που υπάρχουν στο λογισμικό. Μέσα από το υλικό που θα συγκεντρώσεις, προσπάθησε να εντοπίσεις τις απαραίτητες πληροφορίες που θα σε οδηγήσουν στην επαλήθευση ή την απόρριψη καθεμιάς από τις παραπάνω υποθέσεις εργασίας. Γράψε το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξες.

- Εκπαιδευτικά λογισμικά: 1. Περιπλάνηση στο Χώρο - Χρόνο (μέσα από διαδραστικούς χάρτες και χρονο-χάρτες) , 2. Από το παρόν στο παρελθόν, Βυζαντινή Ιστορία Β' Γυμνασίου (Π.Ι.),

Ζ) Βιβλιογραφία

- **Papert, S. (1991):** Νοητικές Θύελλες : παιδιά, ηλεκτρονικοί υπολογιστές και δυναμικές ιδέες / , μετάφρ. Αίγλη Σταματίου, επιμ. Γιάννης Κωτσάνης (μετάφραση του βιβλίου Mindstorms : children, computers, and powerful ideas) εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα.
- **Αλιμήσης Δ. (2003):** Ο Υπολογισμός ως Εργαλείο Παραγωγικότητας, Πληροφόρησης και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση. Εργαστηριακός Οδηγός για την Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας, εκδόσεις ΙΩΝ, Αθήνα.
- **Βακαλούδη Αναστασία (2003),** Διδάσκοντας και μαθαίνοντας με τις νέες τεχνολογίες θεωρία και πράξη, εκδ. Πατάκη, Αθήνα
- **Βελλοπούλου Α. (2000),** Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την εξοικείωση των παιδιών. Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
- **Γιαννακοπούλου Ε. (1994):** Η Πληροφορική στην Εκπαίδευση. Νέοι ορίζοντες, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα.
- **Επιμ. Γεωργάκης Γ. (2008),** Ο Αλέξανδρος Β. Κοσμόπουλος και η Σχεσιοδυναμική Παιδαγωγική, εκδ. του Σωματείου «Παπαχριστοπούλειος» Βιβλιοθήκη Αμαλιάδας.
- **Ζωγόπουλος, Ε. (2001):** Νέες Τεχνολογίες και Μέσα Επικοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα.
- **Κασκαντάμη Μ., Παιδαγωγική Αξιοποίηση του Διαδικτύου στο Μάθημα της Ιστορίας : Μια διδακτική πρόταση για εκπόνηση συνθετικής διαθεματικής Εργασίας Αρχαιολογία Δεκέμβριος 2001 τεύχος 81 σσ. 128-130**
- **Κασκαντάμη Μ. (2001):** Μαθαίνοντας στο Internet Αρχαία, Νέα, Ιστορία, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα.
- **Κόλιας Α. (1999):** Οι υπολογιστές στη διδασκαλία και τη μάθηση: Μια κριτική προσέγγιση. Εκδ. ΕΛΛΗΝ, Περιστέρι.
- **Κορωνάιου, Α. (2001):** Εκπαιδεύοντας εκτός σχολείου: Η συμβολή των οπτικοακουστικών μέσων και των νέων τεχνολογιών, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα.
- **Κυνηγός, Χ. & Δημαράκη, Ε. (2002):** Νοητικά εργαλεία και πληροφοριακά μέσα: Παιδαγωγική αξιοποίηση της Σύγχρονης Τεχνολογίας για τη μετεξέλιξη της εκπαιδευτικής πρακτικής, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα.
- **Μακράκης Β. (2000):** Υπερμέσα στην Εκπαίδευση. Μια κοινωνικο-εποικοδομιστική προσέγγιση, εκδ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, Αθήνα.
- **Ματσαγγούρας Η. (1995),** Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση, Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα.
- **Μικρόπουλος Τ. (2000):** Εκπαιδευτικό λογισμικό: Θέματα σχεδίασης και αξιολόγησης λογισμικού υπερμέσων. Εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα.
- **Νικολαΐδου Σ. & Γιακουμάτου Τ. (2001):** Διαδίκτυο και Διδασκαλία, Ένας οδηγός για κάθε ενδιαφερόμενο και πολλές προτάσεις για τους φιλολόγους, εκδ. Κέδρος, 2001.
- **Πρέζας Παντελής (2003),** θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτικό λογισμικό, εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα
- **Ρεπούση, Μ. (1999) :** Νέες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της ιστορίας: η περίπτωση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, Σεμινάριο 21, Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων, 244 -267. Ρεπούση, Μ. (2001), Η ιστορική εκπαίδευση των δασκάλων: ζητούμενα και προτάσεις, Π.Τ.Δ.Ε. του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου, Ο Δάσκαλος του 21ου αιώνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 65 -74, Αλεξανδρούπολη.
- **Ρεπούση, Μ., Τσιβάς, Α. (1999):** Το μάθημα της ιστορίας στο περιβάλλον του υπολογιστή. Η διαχείριση μιας βάσης δεδομένων, Πανελλήνιο Συνέδριο Πληροφορική & Εκπαίδευση, 311-322, Ιωάννινα.
- **Σολωμονίδου, Χ. (2006).** Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία. Εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα.
- **Φορτούνη, Τ., Κομματάς, Ν., Αλεξανδράτος, Γ., Ράπητη Α. (2006).** Οι χάρτες εννοιών στο σχολείο. Θεωρητικό πλαίσιο - Διδακτική Αξιοποίηση -Δραστηριότητες, εκδ. Ατραπός, Αθήνα.